قلم نشریاتندن

باشقرد حاللری

بهاسی 8 تین.

صفوان سفیان اوغلی یخشیغولف اثری.

استرلیتامق‌ده «نور» مطبعه‌سی.

Стерлитамакъ
Типографія Т-ва „НУРЪ"
1911.

4837

قلم نشریاتندن

BASŞJ.

باشقرد حاللری

صفوان سفیان اوغلی یخشیغولف اثری.

استرلیتامقده «نور» مطبعه‌سی.

Стерлитамакъ
Типографія Т-ва „НУРЪ“
1911.

ایته‌سی سوزم:

حریت زماندن استفاده ایده‌رك بزم تاتار ملتی‌نڭ یاش شاعرلری طرفندن فکر وملاحظه قوه‌لرینی قوزغاتورلق طرزده یازلنوب تورلی ملی وادبی شعر مجموعه‌لری نشر ایدله باشلانوی ایله ملتمز افرادی‌نڭ شعرلر اوقوه‌غه هوس‌لریده آرطا باروینی کوروب مینده غالبا کندی احوال باشقردلرنڭ حاضرگی وبورونغی احوالینه دائر واق تویاك شعرلر یازغالاغان ایدم. شونلردن بر نچه‌لرینی جیوب اوشبو برنچی کیساك‌نی میدانه کیتردم. گرچه بو کبی ربطسز وناموزون منظومه‌لرنڭ نشر ایدلوگه عدم لیاقتنی بلسه‌مده یاقوتدن قیمتلی وقت برابرینه کیلدیکندن یرطوب طاشلارغه‌ده کوڭلم راضی اولمای میدان انتشاره قویمغه جسارت ایتدم.

اوقوچیلر تله‌سه‌لر نیچوك حکم قیلورغه اختیارلیلاردر.

صفوان یخشیغولف.

مندرجات.

یازغی طاڭ
چولپان
ارتقاء وانحطاط طارموزلری.
یاشلك دوری.
باشقرد آغالارمه خطاب.
یورت آرطوردن.
نیچك اوشكره‌لار.
بورونغی باشقرد صحراسی.
قورای.
قورای‌غه قارشی
باشقردلرنڭ بورونغی قبرستانلرندن صدا.
یاز ظهوری.
اعتراف.

يازغى طاڭ

آطادر ياز كوننده طاڭ
هوالرى اولوب بيك خوش
اثرلنوب صباح نوريله
صايرى باشليور هر قوش
«كوكى» قچقره اولطروب
بيوك قاين آعاچينه
باقاقاو! ديشه باقالار
جيولوب صو ياغاسينه
ئەرەمە آراسنده طارت!
ديو طارتاى ايده نالان
جهالتكه گويه قردشى
باتمشده اوزى حيران
راميلر اويقوسندن اسـ-
تفاده ايدوب اوردك قوش

یوزەلر، چومالر کول اور-
تاسنده یوروبن دل خوش
بتون دنـــیانی یاقطورتا
صباحنڭ نوری بو زمان
چوطلداب صایراغان قوشلر
طاوشی آرتادر هـــمان
بو وقت همه قوشلر صاز-
دوغاچلر موڭلەنوب کویلای
بری شادلق ایده اظهار
ایکنچیسی غمن سویلی
بولارنڭ خوش آوازلری
طاغی، طاشنی یاروب کیلەر
نیچە محزون کوڭللرنی
جواتور شویله شاد ایدەر
یوقاری کوککه صوزلمش
بیوك بیوك منارەدن
یراقدن کیله بیك موڭلی
اولوب ایرتەنگی خوش اذان
بو موڭلی تورلی طاوشقه
اویاندم بن کوتاردم باش

یاقین ایرمش چیقوب اوستو-
مزه نور ساچماگه قویاش
نه قیلورمن؟ دیه‌م طوروب
بو تهملی اویقودن بیله
ایکنچی یانغه أیله‌نوب،
یاطوبن یوقلاسم کیله
ولیکن تیره یاغمده
اویانمش بر بچه اخوان
دیه‌لر بنی قزغانوب:
«اویان صفوان! اویان، اویان!»

چولپان

قارانغی تون اوتوب طاڭ آتماقین خبر ویرور چولپان
قارانغیدن خفالانغان کوڭللرنی آچار چولپان
آروب حالسزلنوب، یوقلاب دالین جیمش مسافرگه
طاڭ آطوب، قوزغالور وقت، ایدیکن کوسته‌رر چولپان
مونه! حاضر طاڭ آطاب کوتاریله قاره پرده
بو موجوداتلر آلماشینه‌در دیب کورگازه چولپان

اگر انسان توروب اویقوسیدن صالسه کوزین کوککه
بیلور صباح یقین‌لیغین کورونسه کوزینه چولپان
آطا طاڭ نور ساچیله‌در یالانلرغه طوغایلرغه
صباح‌نڭ نوری قوشلوب بیگره‌ك نورلنه چولپان
اوزاقلامی مشرقدن صوزولوب طاڭده بیلنور
یوقاریغه کوتارلسه بر آزراق یولدزم چولپان
قوانور شادلنور هر کس کوروبن بو سعادتنی
قوانچدن اولور یاقتی یوزی آنڭ گویه چولپان

قطعه

چولپان قالقه طاڭده آطا — طاڭ چولپانی یوغالته
طاڭده ایسکان جیله‌س جیللر — کوب دس‌لرنی قوزغاته

طاڭ ئه‌ته‌چی قچقره‌در — موگایوب کوتاروب باش
طاڭ آطا دیب خبرسویلی — چیغه دیب نورلی قویاش

طاڭ نورلری ساچلگنده — صو اوستلری یالطری
تیربه‌لشوب آغاچلرده — یافراقلری قالطری

یر یوزنده هر بر اشیاء — بو وقتده قوزغاله
کیلاچکده اوز حالینه — معنوی کوزین صاله

ارتقأ وانحطاط طارموزلری

دنیاده هر ملتنك احواللری آلماشینور
گاه وقت ایدوب ترقی، گاه تدنیده اولور

تعالی دورنده هر کس حال قدر همت ایدوب
کیچه کوندوزنده دائم کوڭلیده ملت اولور

ملت اشین اوز اشیدك نفسینه یاقن بیلوب
خدمتنده تیلی، مالی، علمیله حاضر اولور

اوز وظیفه‌سنی هر کس اجراسین فرض بیلوب
بر چوپاندر، یا عالم اول، یا ایر سلطان اولور

کندی اوچون نه مکافات، نه آفرین استه‌یور
ملت اوچون هر بر اشی خالصا لله اولور

ملتنی قردشم دیب، وطننی والده‌م
قایغولرین قایغو بیلوب شادلیغنه شاد اولور

و دورده‌کی قومنك هر اشی آلغه کیده‌ر
مونده‌ن آلك غیریلره قل ایکان سلطان اولور

بوحالی کوردی یونان، روم، هم عرب در اندلس
باقیلورسه تاریخینه هر بری معلوم اولور

اما دوستلر! «نیگه‌کرك» دوری بونڭ عکسیدر
اول دورده هر کشی اوز حالیله خیران اولور

بر اشه باش، یا که بر قومه رئیس اولان کشی
اوز فائده‌سین کوزادوب غیریلردن گوراولور

«دنیانی بربن توزاتمه‌م» دیر آنڭ صاحبی‌وار
خدا تقدیرنك «هرنه شئ یازلسه» شول اولور

بو عالم عالم اسباب ایدوکنی اویلاماس
سببن قیلمز، تلنك بارسوزی: «یازمش» اولور

دوسقه یاردم، دشمانه قالقان بیلور فقط دعا
معرفت، علم، هنر، دیکنلری بیك آز اولور

بو زمانده ملتڭ بتار نفوذی قدرتی
غیرتی سونوب جماعت انتظامی بوزلور

کوبایور یالغان صوفیلر او زمانده خلق آرا
هنری: باشین توبان ایوب کوزین یومماق اولور

یخشیاقنی خلقه عبادتده کوسته‌رگان اولوب
ملته بر پاره ویرمس مقصودی آلمق اولور

اطرافین آتش آلوب اچنده قالسه ملتی
نچوك ایسه چیتکه طایوب اوز باشین یولمق اولور

اما تعالی زماننده کشی قیلور دعاء
دینی قانونی موجبنچه عبادتده اولور
ظاهر اولسه آلدینه اوط یا که قابلاب کیلسه سیل
غیرت ایدوب چیکمه‌گه سن هر دائم حاضر اولور
دشمانینه قالقان ایدوب وجودلر دنه‌سین
ملتی، وطنی شأنینه جانی فداء اولور
قایو ملت کشیسنده ظهور ایتسه بو خصال
افرادی‌نڭ اثی آلده اسمی شرفلی اولور
شوڭا کوره یاوروپاده ملته خدمت ایدن
کشی‌لرنڭ شهرتی نامی دائم مذکور اولور
دائمی دعاء اوچون نامنه یاپارلار بناء
یا که طاش هیکل صالنوب قبرینه نشان اولور
ملته خدمت ایدنه شرع اسلام نه دیور؟
محترم پیغمبرمز سوزیده معلوم اولور
فی سبیل الله یاقمق بر کیچه مسلم‌لری
ملڭ کیچه قائم، وصائم اولمقیدن آرتوق دیور

یاشلك دوری

یاشلك وقتی برادلر! بیــــك قدرلی
ادب تعلیم آل! بـولام دیسك هنرلی

یاقوت کبی مواقیتنك قدرین بیلمی
اوتکارمه گز یاشلك وقتین أرلی بیرلی

یاش وقتکده اوز اوز کنی اولغل عارف
مکتبه کیر! هر فنوندن آل معارف

نــــق توتوب نفس اماره تز گوننی
بویلامسدن الگاریره‌ك اولغل صارف

یاش وقتده بیك طرشوب قیلـگز همت
اقــــتضاء زمـانچه ایدوب غیرت

انسانیت شجره‌سندن جیلوب اثــــار
ملتکه‌مکملچه کورسه‌ت خدمت

علم فنون خیاسیفی سز ساچــــگز
تـفوق یـولیـــــنی کورگازگز

ملـتمز وحشیتـــــین تنقید ایـدوب
مدنیت قـــــطارینه کرگوزگز

باقگزلر! بو کون یاوروپالولاره
آلغه کیتوگه بولار تابدی چاره

بناء ایدوب دارالفنون غیمنازیه
کشیلری خدمت ایده نیچوك قاره!

معرفت ساچوده توزوب نظام
اتحادده هر اشلری بر انتظام

شول سببلی صنائع وهنرلری
بو کونلرده یر شارن آلدی تمام

اتحادده آنلار اجتهاد ایتدیلر
اوزلرندین «میسیونیر»لر کوبایتدیلر

ملتلرینه خدمت مقصدیله
ماغول، قطای، یاپون چیگنه یتدیلر

اما بزنڭ تاتارلر صوڭ آرتده قالغان
اختلاف تعصب بیك طارالغان

مکاتبده اوقوب قرآن لفظا مراد
معانیدن بیك آز قالغان خبر آلغان

ظهور ایدوب نادان مرید، نادان ایشان
بو کون قالغان تاتارده نه شهرت، نه شان

اما ضیالی «اینتیللغینت» تاتارلرنڭ
مقصودلری طاقمقدر آلطون نشان

ملتداشلر! اتفاقغه بز کیله‌یك
حبل متین سلکینه بز تزله‌یك
قومزی مدنیت عالمینه
کرگزوگه چاره‌لر بز ازله‌یك

صرف ایده‌یك بو توغریده مالمزنی
ملت اوچون فداء قیلوب جانمزنی
حقیقت دستورنچه عمل ایدوب
کوزه‌ته‌یك استقبال وحالمزنی

یاقگزلار! «ایسکی‌طورمش» بیك‌کوکلسز
ملتمز «آرغانیزمی» قالمش حالسز
شول حالسزلك آورووی‌نلك دواسنی
ای یاشلر! بو کوندانوك ازله‌گز سز

بو آوروغه دیسه‌لر دوا نه‌در؟
علم، هنر، ادبیات مدنیه‌در
ملتمز پارتیسنی تشکیل ایتکان
خاتون قزنی معارفله تربیه‌در

ای یاشلرم! غیور اولگز کالاسد
مستبدلر آلدگزغه قورسه‌ده سد
حقیقت دائره‌سندن آیرلماگز
انشاء الله ضرر ویرمس کینه حسد.

باشقرد آغالارمه خطاب

بو زمان انقلابی نیندای قزق!
کوز آچوب قاراساڭز باشقردلرم
هر بر ملت معارفه چالیشالر
سزلر غافل یاطاسز باشقردلرم

هر اورنده تورلی ملت قوزغالیشه
معارف ترقیسـٰـــگه یوللر آچه
سزلر یوقلاب یاطاسز هنوزغاچه
نیگه اویغانمایسز همان باشقردلرم.

حریت سایه‌سی یرگه توشدی
هر بر قوم کولاگه‌گه یوکرشدی
آلغه‌رق چیغار اوچون سیکرشدی
سزلار غافل قالاسز باشقردلرم.

سزدن بورون بابالارڭز همت ایدوب
باشقه تورلی قوملره غیرت ایدوب
سزگه‌یر صوقالر دیلره‌یرث ایدوب
سزقدرین بیلماڈڭز باشقردلرم.

هر بر خلق برگه‌لشوب جیولشوب
دومادن اوزینڭ خطن صورای
سزیوریسز قمزاچوب اویناب قورای
باش‌کوتاروب‌قاراماپچی باشقردلرم.

هر اورنڭ طریشالریر کره‌ك دیب
بزدن صوڭغی بالالره ایرکنلك دیب
سزیوریسز قایه‌بانقه‌ناطاریوس‌دیب
یر صاتارعه‌حاضرلنوب باشقردلرم.

خور بولورسز اوزڭز یرڭز بتسه
غیری ملتلر قولینه کروب کیتسه
بالالرڭز قل بولور خاخول نیمسه
نیگه شونی اویلامیسز باشقردلرم.

یرڭزنی خاخول اورص صاتوب آله
اوزڭزگه اویلاساڭز بیك آز قاله
نی کورورلرموندین صوڭ طوغان بالا
بیك‌عافل‌سز،بیك‌عافل‌سز باشقردلرم!

اوزڭز بالالرڭز قالسه یرسز
البته طورالماس‌سز بر هنرسز
موندن آری اوشبونی فکرلب سز
اوقو کره‌ك علم، هنر باشقردلرم.

سزه لازم حاضردن ایدوب همت
معرفتلی خلق‌لردن آلوب عبرت
معارف سایه‌سینه کرمك البت
تیوشلیدر سزلره باشقردلرم.

سزده بار استعداد هم قابلیت
اوقوغه، اوقتوغه قیلگز عادت
اوقودر دنیا آخرتده سعادت.
اویغانگز، اویغانگز باشقردلرم.

هرطرفدە اوقو کرەك، یرکرەك دیب
اجتهاد ایده‌لر آروب طالوب
کچکنه قرمسقه‌دن اورنه‌ك آلوب
سزده غافل قالماگز باشقردلرم!

ص. یخشیعولف ۱۹۰۸ سنه.

یورت آرطوردن

حالم بیك قزغانچ ای اخوانم!
بنم آرطورده قالغان زمانم
آقوپده یاطامز طنفی کوره‌لمی
آطادر توقطامی یاپون «ؤراغم»

BASŞI. YDVK JƏMHUREJ
KOTAPXANAHЬ
13

یاوا اوستومزه یا کُفر کبی بول
بویالوب، قانغه آونی تیـگان آدم.

بو قورقنچلرنی کورگان زمانده
یوراك دوب دوب تیبوب چاق چقمی جانم.

بو یرده بز باریمزده مساوی
دیمیلر: آرتقه‌رق قال سین تاتارم!

بزمـــله برگه یوری ملالرده
دیو: بوش قالدی مسجد محرابـم.

صوغشقانده کیلوب اشتیك که اشتیك
طوره قاراب افیـتسر، غنیرالم.

اوکروب گرلـه‌ب اوته اسنارادلر
خوفدن هیچده قالمی تنده قانم.

بوکون صوقسه بنی پول، یا شرابنیل
دیه‌م: تندین چیغه بیت دیب بوجانم.

پراکنده اولورسه تن، سویاکلر
دیه‌م: الله! جانـیمه ویر ایـمانم.

زه هیچ بر وقت یوق قوزغالورغه
طاراقوب اولدیغندن صوك مکانم.

آزارق فرصت اولسه کوز آچارغه
توشه ایسکه آتام آنام طوغانم

چارەسز بو وقتدە آغا یاشلر
بنم قایتماس دیویورتقە نشانم.

کریپستلر واطلوب کوکگە اوچسە
شولای بولدی میکان دیمن قازانم.

کوروب بو صاری یوزلر غیرتنی
توشەدرایسکە «بلغار» همن خانم.

ایشان مرید فاتحە یوق یاپوندە
باری هنر معارفدر طوغانم.

آطوب «مارتیر» غرانادلر طاو آشە
کریپست واتدیغین کورگان زمانم.

«ایرنلر همتی طاو قوبارور» نی
یاد ایدەم: هر وقتدە اوقغانم

فحاصل بیلك آیانچ! قورقنچ حال
بارین بیان ایدەرگە یوق مجالم.

نیچك اوشکرەلر؟

بزنڭ تاتار آراسندە بر عادت بار
بر کمسنە آغروب بولسە مضطر

تداوو یا عـــــباد الله غه باقـه‌ی
اوشکرورگه ملالر آنی قسطار.

قیـــــله باشـلیلر اوقـو چاره سنی،
تقسیم ایدوب اوتز قرآن پاره‌سنی؟
بولارده تجوید، ترتیل دیگان قایده
کوبسی طانومی قـــاره سنی.

آورو یانیـــــنه جیـوله یدی مـلا
هر بریسی مصحفـین آلـوب قولغه
لـبر، لـبر اوقی باشـلایه‌لر بونلر
آورو مسکین أیـله‌نه اوکغه، صولغه.

آورو خانه طاوش، غاوغا ایله طوله
مـلالر اوز حاللریـله مشـغول بولا
آوروغه طنچسزلق حاصـل بولوب
کوب وقتده هـلاکتکه سبب بوله.

تیر آورولی کمسنه‌لار صاتاشه‌در
اورنـنـدن طروغه ماتـاشــــه‌در
مونه جنی نیـشلته دیب قانسز مـلا
باشینه مصحف ایـــــله شاپلاته‌در.

آورو مسکین نادانلقدن آلدانه‌در
نیچوك ایسه قرآن ایله فاللانه‌در
اما اوشکروچی کمسنه‌لرنك باری
آنچه ایـــله اوقومغه یاللانادر.

بایراق بولسه برار تنکه‌سین آلالر
نیچوك ایتسون بیرمینچه بیچاره‌لار
اما فقیر یاکه اورطا حاللی بولسه
دستمال سولگی ویروب قوتوله‌لار.

مینك قرآن شفاسینه هیچ یوق انکار
شفادر رحمتدر دیب قیلهم اقرار
انـــکارم استشفائنك روشنده
استشفاء طریقین بیلملك‌در کار.

طاشلایق! بز بورونغی عادت‌لارنی
اوگره‌نایك مـــعارف ادب‌لارنی
هر شیدن صاقلانورغه تیوش بولغان
طرشـــایق بیلورگه سبب‌لارنی.

بونی یازمقده افندیلر عرض
بره‌وگه اشگارلسه ناچار مرض
حاذق اولان طبیبلره مراجعت
تیشلی دیب بن صفوان قیلهم فرض.

بورونغی باشقرد صحراسی

بار ایدی باشقرد ایلنده
بیك گوزل حضور زمان.
یری ایرکن،ماللری کوب
کوچه‌لی یورگان زمان.

یازلی کوزلی چقسه قویاش
معتدل بولوب هوا.
کوتاریله ایدی یردن
هواغه کومکوك طمان.

یاز کونده کوز قاماشور
ایردی چقساك صحراغه.
تورلی چه‌چکه آل، قزل آق
صابصاری آلتونصیمان.

ئه‌ره‌مه اورمانلرنده . . .
کوب ایدی شه‌ورت چیه
هم چیره‌ملکلرده قزل
یر جیلاك، هم بورله گان.

تیره یاقاری یم یاشل
دوشالوب خطفه کبی
یاطا ایدی دینگز کبی
طولقنوب چیکسز یالان.
جایگی کونلر بیگره‌ك حضور
ایدی کیچلر بولسه طن
صاندوغاچلری صایراشوب
تورلی قوش قیلسه فغان.
شول طاوشلرغه قوشلوب
قزلارنگ طاوشلری
طاو باشنده موگایوب
قوشلاب قورایغه جرلاغان.
بیك موگایته زارلاندرا
ایدی طگلاوچیلرنی
اوزاقلامی یرلری بتما-
کینه ایکان نشان.
جای کوننده کوچوب چقوب
یم یاشل کیك صحراغه
آپپاق تیرمه‌لر قوروب
یورور ایدیلر شادمان.

قایته طورغان ایدی گرله‌ب
اویور، اویور یاقی‌لار
تزلشوب طاو بویندن
هم چابوشب طاو توبان.
ته‌ملی صاف قمز جیوشوب
جیولشوب تیرمه‌گه
اولطره طورغان ایدیلر
جرلاشوب قورای ایلان.
کوزده، قشده آط سیمرتوب
صونارغه منوب چیغوب
صوغا ایدیلر بوریلر،
تولکیلر، یاخود قویان.
بولدی آنلارده ثروت
اوزلری هم حر ایدی
شول چاغنده آنلارغه هم
بو دنیاده بولدی صان.
باشقردلرم! اوتدی ایندی
اول وقت قایتماس کیری
صاغنوب، صاغنوب جلاساگز
کوزگزدن توگوب قان.

ایندی قایتوب وخشیلقدن
اویانورغه باشلاڭز!
معرفت، علم آلورغه
کونله‌شوب یاۋروپادن
صوڭغیلرغه قالدی بیك آز
یرگز صولارگز
قدری بولماس دنیاده هیچ
اوزلری بولسه نادان
یورماسون بوش اولادڭز
ویرگز مکتبلره
اوقسونلر آلسونلر حظ
دنیاوی اخراوی‌دان
مونه! بو ناظم یاشلکده
وقتینی بر باد ایدوب
بیك اوکونه قالدیغینه
اوقی آلمیچه نادان.

باشقردلره مخصوص اولان ملی موزیقه «قورای» نلڭ حال تلیله باشقردلره سویله گان موڭ وزارلری:

قورای

باشقردلرم! بلاسزمو؟ کملردن سز
بورون بولوب بیك مشهور تیر آندازسز
مسکاو شاهین حمایت قیلغاندن سز
یر، صوسزگه‌ایرك اولوب قالمش‌ایمدی.

اختیارا بادشاغه باش صالدگز سز
راحتلکده طنچلده قالدگز سز
یر صوغه «غراموطا» آلدگز سز
هر قایوسی دیوانلرده محفوظ ایمدی.

اول وقتلر باشقه ایدی حاللرگز
بار ایدی: آغالر، هم مال‌لرگز
آزیاده یاؤروپاده دانلرگز
مشهوراولوب تیللرده یاداولدی ایمدی.

اول وقتده سزگه کیلوب صیونديلر
بو کوندگی تیبترلر هم میشه‌رلار

قزان یاغندن چواش، چیرمش، آرلار
«پروپوشچینیق» خلقی کوبره‌ك شونلرایمدی.
اوزلرگز عسکری اولوب اول کون
اوزگزدن نچالنیك‌لر اولدی «کانطون»
میندە آنلر مجلسندە اولوب هر کون
کیف حضور برگه قیلدق بزلرایمدی.
سزنلگ ایله برگه اولدوم بیك کوب زمان
سزگه مخصوص بر موزیقه اولوب همان
شوڭا معلوم کوب حالگز بڭا تمام
دڭلاساڭز بر آز بیان ایدەم ایمدی.
بیك کیلگ ایدی صحرا، قرلارگز
بار ایدی هم ادبی جرلارگز
مجلسلردە بنم ایله جرلادگز
«اویدرەك بوبی» هم «آشغاظار» مشهورایمدی.
بنم اوسکان اورنم ایدی صحرا قواق
صولوشم کیلگ باشم چالمه کبی آپپاق
طاوشلرم بیك صاف ایدی بنم اول چاق
ایشتکانگه غایت تأثیر قیلدی ایمدی
یاشل آطلاس کبی یاتدی یالانگز
آرقەلردە آق باش یاروب قلغانگز

اینانورسز سوزیمه قارت بولغانگز
یاشلارگز اوجماحمیدر دیرلر ایمدی.

اول کونلرده سز یوردگز کوچوب جه‌یلاب
گوزل کیك صحرالرده بیه به‌یلاب
نوژدا، محنت کورماینچه های هوی أیله‌ب
یرگزایرکن کوکلگزشاد اولدی ایمدی.

کیف، صفا سوردگز شولای یوروب
ایکی یوز ییل چاماسی دوران سروب
حاللرگز نیچوك قالدی حاضر کیلوب
حالگزه عبرت ایله باقگز ایمدی.

سزلرده باره باره بتدی همت
قولگزده قالمادی هیچ بر غیرت
شوگا قاراب قانون دوزوب هم حکومت
آفرین، آفرین ییرگزنی آلدی ایمدی.

یوربولدیگز آول، آولغه سز چیغوب
قاره ییلان کبی بورازنه‌لر صزوب
کرشدگز دعوا، خصومتکه قزوب
آراگزغه اختلافلر دوشدی ایمدی.

شولای ایدوب سزنك آرا بتدی جه‌یله‌و
صحرالرگه کوچوب یوروب بیه به‌یله‌و

قمز اچوب قورای ایله قوشلاب کویله‌و
بتدیلرشول، چین بتدیلر بلگز ایمدی.
یرگزگه خاخول، اورص کیلوب طولدی
اوسه طورغان قواقلرم بیك واق بولدی
کوکراکلرم، طاوشلرم بیك قصلدی
حسرت موگم الگاریگیدن آرتوق ایمدی.
عمرگز اوتدی سزنك مثل سراب
اوزگزده بیلورسز اویلاب قاراب
سزنی قیلدی «بازیملفی بانقه» خراب
یرگزگه یاد کشیلر طولدی ایمدی.
کیتوب بتدی بیك گوزل یرلرگز
بتدی حاضر یم یاشل قرلرگز
بتوب باره هم ادبی جرلارگز
عنقا کبی اسمگز قالا ایمدی.
آخر سوزم دگلاگز ای آغالار
بتدی سزده «باش کوناك» هم صابالار
بته‌سز بیت بته‌سز ای آصابالار
کوندن کونگه اشگز آرتقه ایمدی.
بن قورای بو سوزمنی سزگه ایتهم
قمزسز صحراسز بن سزده نیتهم

بحیل بولگز آخرسی بنده کیتەم
«رازلوقه» کوینجرلاب قالگز ایمدی.
باشقردلرم عیب ایتمەگز بن محزونگه
سزنگ اوچون قایغورغان بربغری خونغه
سرم سویلەب قالدرورمن غراممافونغه
صاغنغانلرشوندن دگلاب قارار ایمدی.
قاریلر! شبهەلنمه سوزم آرا
بیله سوزسویلەرمو؟ دیب قورای بیچاره
قورای حالین «سوانح» دن اوقوب قاره!
نیچه تورلی اسرار بیان قیلمش ایمدی.

قورایغه قارشی

ای قورای! لاف اوراسن یوغنی سویلەب
بورون یوقلاتوب اوزگ موگلی کویلەب
سنگ اشگی همان موگله، همان زار
او باشقردلره زارگدن نەدر کار؟
قویه کور! قوریغه واطمه باشگنی
آلار اوچون توکمه یوقغه کوز یاشگنی

بته‌سی اشی آلارنڭ بتدی ایندی
زاپاص یری قولدن کیتدی ایندی.

آلارنڭ یرلی آز قالغانی یخشی
شو کیك صحرالارنی قیلدی وحشی

هنر صنعت علمدن باری بیزوب
یوردیلر قوری صحراده گیزوب.

اگرچه قالسه یرلری بوکون آز
آچیله چق آلارغه بر یاڭی یاز

معارف باغیدر اول آنده گلزار
آطوب چه‌چکه ویرور اول طاتلی اثمار.

آلار کیلسون بو کوندن اتحادقه
ده‌مه ملتیله بر اتفاقغه

کوچارلار موندین آری شونده آنلار
اولور یول باشچی وقت وترجمانلر.

باشقردلرنڭ بورونغی قبر-

ستاندن بر صدا.

ای بالالر! بنی صحراده طاشلاب کیتدڭز
طاشیمه تأریخ، دعالر یازوبن اوطوروتدڭز

روحمی راحت ایمردی سزلرنك بو اشگز
هر دائم قیلدی زیارت طاشنی کورگان کشیلر.
سلامتلکله اوطوردی کوب عصر اول طاشمز
آلدی عبرت بزلره زائر اولان قرداشمز
آه تأسف! شو مفلس قبرمزی صاتدگز
کوب زمان محکم اوطورمش طاشلری قوزغاتدگز.
قبرمزنك اوستی بزنك حق ایدی بلمادگز
یا که بیله کوره طوروب انصافه کیلمادگز
صالدیلر صاصی «خاخول»لر اوستلرمزه بناء
اوستلرمزده قیله‌لار هر وقت رقص وعنا.
قبرمزنگ قالمدی بو کون قبرلك دیریری
اوسته‌مزنی طابتامقده شول خاخول‌لر خنزیری.
فونطامیت‌که طوبسالرغه طاشمزنی آلالر
شوگا بزنگ روحمز رنجی سزه ای بالالر!
قالدردق یرسزه یورسونلر دیو راحت یاشاب
سزنه جوابلر ویرورسز باباگز قبرن آشاب
سویلر ایسه‌م بو جنابدن سزلره بیك کوب کلام
عاقله یتار اشارت ای بالالر! والسلام.

یاز ظهوری

کوتارلسه یوقاریغه قویاش یاز
حرارتنن اثر ویره آز آز.
یوموشی کونده بر آز قاطی قارلار
آچیله صو بوینده قاره یارلار.

آقرینلاب آچیله باشلی قرلار
آغا باشلی طولوب صولار چوقرلار.
جیولوب بزگه صولار کوچی آرتا
قالین یوزنی کوتاره اوستکه طارتا.

اورالوب أیله‌نوب بوزلار آغادر
آغملار ایاتوبن یارغه قاغادر.
ایلوب همت چیغه صویاردن آشوب
جایولادر بتون طوغایغه طاشوب.

طولوب طوغای یاتا صو ایله آپپاق
ئه‌ره‌مه لرباشی کورونه چاق چاق.
اگر صولر قایته باشلاسه کیری
یاشاره یاشل آطلاس کبی یری.

طوغایغه اوسه یامیاشل اوله‌نلر
دخی کول چیتنه شاولاب کوره‌نلر.

یاکارالار طازاره‌لار شو کونلر
تاتار مکتبی دیك شول صاصی کوللر.

یاشل یافراق یارا هر بر آغاچلر
قونوب صایری باشنده صاندوغاچلر.

آچیله هر اورنده تورلی أزهار
بوله جنت مثاللی یاز چمنزار.

هوالار صاف ویره رونق جهانه
ایده بخش حیات جاویدانه.

گیزه‌لر شادلنوب هرکس بی غایت
آلوب یازدن گویه‌بر یاکی حیات.

چیغه اشچی خلق صبان سورم دیب
نی ساچسام کوز کونی شونی اورام دیب.

اعتراف

أیله‌دم یاد تحریرمده ادبیاتم اچره‌عیان،
ملتم دیب، وطنم دیب بن فقیری ناتوان.

قوری تیلـلـه ایله شول ألله یوق هیچ قدرتم
اما ملتم کوڭلده تیل کوڭلـگه ترجمان.
علمم آز شول یاشلکمه یونلی تحصیل کورمدم
بو شقه اوتکاردم یاطوبن مدرسه‌ده کوب زمان
نچه قشلر تکرار ایتدم عین علم مختصر
باشـداغی نماز کتابندن اوزالمادم همان.
تعلیم آلمادم احادیث هم تفاسیردن بر آز
بر ایکی دیباجه اوقوب عمرم اوتدی چوق‌زمان.
باشلاسام اوقورغه تاریخ جغرافیه فن‌لرین
شول جدیدچیلر کتابن قوی دیو قوبدی فغان.
اوقومادم یاڭا فنون، یاڭا تألیفاتلری
«اسخالاستیقه»لر ایله عمرم اوتدی شول روان
ألده اوقورغه هوس قیلدم کتابلر حال قدر
دردیله باشلادم اوقورغه دخیده ترجمان.
قارادم شیخ سعدی شیرازی کتاب‌لرین
دخی یاڭی تألیفاتلر هم نچه ملی رومان.
علی چقوری اشعارینی اوقیوبن گاه گاه
لذت آلدم اوقومقدن گرچه اولسامده نادان.
شکر ایده‌م حقغه بلوبن، بن حاضر نادانلغم
نه قیلورم جهلیله یورسام بله‌م مین دیب همان.

مونه حریت ویرلگاچ پادشاهدن بزلره
یاکی آفتورلار ظهور ایتدی آرامزدن بو آن

آلما آغاچدای هر قایوسی چه‌چکه‌لنگان یاز کونی
آلمالرین ملت اوچون أیله‌سون الله امان

نجیب افندی کبیلر، هم مجید الغفوری
اشعارنده اورنه‌ك آلغان باشده‌راق آق ملادان

بیك گوزل، گوزل شعرلر یازه مشهور توقایف
امرأ القیس کورسه شعرین تحسین ایلار بی گمان

اوچرادوم آلدوم اوقدوم بن آلار اشعارنی
تبریك ایتدوم جمله‌سینه عامة از دل وجان

شادلیقمدن بلمی حالم قولیمه آلدم قلم
یازدم اوشبو اشعارمی بندن اولسون دیب نشان

برنچی کیسه‌ك تمام.

BASŞI.
УDƏK ЈӨМІ ÜREJƏT
KOTAPXAKAЬ